

Valahol a Csigáskút és Nagyzsombékos-tó környékén vargányázni voltunk

A csurgói gimnáziumban Horváth Lajos volt az osztályfőnököm, mi csak Lajoskának hívtuk. Amellett, hogy matematikából és fizikából szakfelügyelő volt, szívesen foglalkozott szőlőnemesítéssel, még előadásokat is tartott a környező falu borosgazdáinak. Talán még ennél is jobban ismerte a gombákat. Amikor Barcsra ment matematikaórát látogatni, be-betért az út menti erdőbe gombát szedni. Így aztán könnyen rá lehetett beszélni, hogy az osztállyal elmenjünk vargányát szedni az őszi mezőgazdasági munkák alatt.

Harmadikos gimnazista koromban az iskola két hétre költözött a Terebezd-pusztára. Kukoricát szedtünk Martonpuszta mellett. Emlékszem a hatalmas kosarakra, ketten is alig bírtuk cipelni. Hogy a lényegre térjek, felvettem az osztályfőnöknek, hogy munka után átvághatnánk gyalog az erdőn. Amúgy rendszeren teherautóval fuvaroztak bennünket a munkahely és a szállás között Vésén keresztül. Tegyük egy kis kitérőt az erdőben, talán toronyiránt még hamarabb vissza is juthatunk a szálláshelyünkre. Persze az egész a vargánya miatt volt. Sejtettem, hogy az osztályfőnöknek is tetszik majd az ötlet. Ahogy híre ment a tervnek, a párhuzamos osztályból is csatlakoztak hozzánk. Lehattunk úgy 35-en.

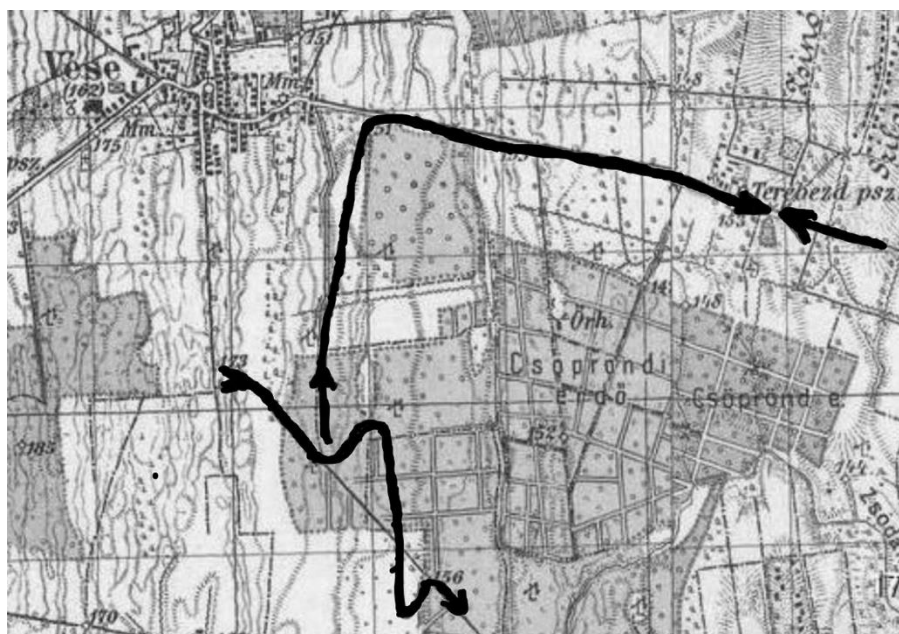

Vargánya a Községerdőből

Élveztem, hogy vezethetem a csapatot. Az úgynevezett Búcsús lénia elejére még elvitt bennünket a teherautó, majd leszálltunk ott, ahol a hosszúnyíresi út kezdődik. Azon a bokáig érő homokos úton indultunk el, ahol évszázadokon keresztül a környékbéli katolikus hívők plébánosukkal az élen énekelve vonultak Segesdre a nagyasszony napi búcsúra. Kereshetnék akár párhuzamot is. Induláskor mi is énekeltünk (az osztályfőnökünk egy ideig papnak készült).

Még egy kilométert sem gyalogoltunk, amikor bevezettem a csapatot a Községerdőbe. Már az út mellett is találtunk gombát. Induláskor Lajoska szakértői előadást tartott. Rá is fért a társaságra, az osztály nagy része most szedett először vargányát. Utána ismertettem az útitervet: északra haladunk, tele szedjük a kosarainkat, alig több mint egy kilométer az erdő, kiérünk egy tisztásra, ha jól tartjuk az északi irányt, rövid idő múltával elérjük a műutat, valahol Vése és a szállás között. Innen már nem lehet eltévedni. Aztán elindultunk. A két kukoricaszedő kosár hamar megtelt. A „nép” nagyon el volt foglalva a gombákkal. De hát a gombaszedő ember mindig lógatja a fejét, nemhogy egymásra, még az útra se figyel. Fordultak jobbra, fordultak balra. Így volt ezzel még az osztályfőnök is. Megszólalt Kati: „Világosságot látok, már itt az erdő széle”. Erre mindenki követte. Mi néhányan, Zakócs Jancsi, Göbölös Gyuri, Takács Béla és jómagam, próbáltuk tartani az irányt északra, de hamar elszakadtunk a többiektől. Nekem az irány volt a fontos, a többieknek a gomba. Mint másnap megtudtam, amikor gyanússá vált a helyzet, az osztályfőnök összegyűjtötte „nyáját”, de a „nagy tudású erdőkerülőknél” már hírehamva sem volt. Így történhetett meg, hogy az irányt mutató kisebbik csapat északon kiment az erdőből, míg a többiek délnek tartottak. Visszaértek a Búcsús léniaára, kétszáz méterrel odébb, mint ahol bementek az erdőbe, kicsit közelebb Segesdhez, a hajdani Kóczi-csárda környékére. Réges-régen vége volt már a betyárvilágnak, a kármentőt már 80 éve lebontották, a réten már csak egy kút, meg néhány földkupac jelezte, itt valamikor betyártanya állt.

Így aztán fel sem tűnt, hogy ezen az úton már jártak. A Búcsús lénián keresztül Somogyszob irányába vették az útjukat, persze erről mit sem sejtve, mígnem megszólalt Fekete Jóska: „Osz-tályfőnök úr, rossz irányban nyugszik a nap”. Mindaddig azt hitték északra gyalognak, de hát délre tartottak. Megfordultak, visszaértek ismét a Búcsús léniára. Már nem érdekelt senkit sem, hogy merre mennek, lehajtott fejjel csöndben haladtak a homokos úton előre. Hegedüs Gyurinak és Fekete Jóskának jutott a nagyobb kosár. Olyan nehéz volt, hogy váltani kellett őket. Másnap Magdi mesélte, hogy azt gondolták, hogy mi is eltévedtünk. Egyszer egy távoli elhalkuló hangra lettek figyelmesek, „Nem találunk haza”. Azt hitték mi kérünk kétségbeesetten segítséget, pedig csak egy pásztor terelte állatait. Már félig besötétedett, amikor lámpafényre lettek figyelmesek. Érdeklődésükre az egyik bentlakó azt felelte tömören, hogy „itt van a park”. Ahogyan Király Rózsa visszaemlékszik arra az estére, fogalmuk sem volt, hogy hol kötöttek ki. További mondatok után derült csak ki, Segesdre értek, a Széchényi-kastélyban lévő öregotthon parkjába. Azt is megtudták, hogy a szálláshely tizenkét kilométerre van onnan. Fekete Jóska feltalálta magát, egy motorost fogott, fél óra múlva már ott is volt egy teherautó.

Eltévedt az osztály vargányázáskor (1967)

A „mindentudó” kis csapatunk pedig már kétszer megtette a Terebezd és a Községi-erdő közötti utat, keresve a többieket. Fáradtan, reményt veszítve bandukoltunk a szálláshely felé, amikor egyszer csak énekszót hallottunk Böhönye felől. A dolognak a pikantériája, hogy aznap jött a gimnázium igazgatója, Gaál Ambrus, és a Lajoska felesége, Marika néni látogatóba. Hogy legyen azért happy end is. Másnap reggel az egész tábor gomba várta az üzemi ebédlőben. A holtfáradt csapat rántott gombafejeket kapott reggelire, a tábor többi lakójának „be kellett érni” vargánya pörkölttel, amit a gomba vastag szárából készítettek a szakácsnők.

Nem ment el a kedvünk a kalandtól, mert két nap múlva a szilotai szőlőhegyünkre mentünk gesztenyézni. Hogy még egyszer el ne tévedjünk, előtte nap néhányan felderítettük a pincét. Konstatáltuk, a rubin piros otelló must még édes, de a piros delavári már kicsit forni kezdett. Mindegyiket megkóstoltuk. Visszafelé vidáman közelítettük meg a szállást.

Másnap az egész osztály vendég volt a hegyen – ahogyan egyik osztálytársam emlékszik vissza – „Passzolt a sült gesztenye a friss otelló musthoz”.